

Børn i udsatte positioner

Fagligt blik

Børn i udsatte positioner bruger vi ikke som en børne kategori, men som en betegnelse for situationer og praksisforhold, hvor børns deltagelse er nødstedt. Det vil sige at alle på et eller andet tidspunkt kan være i sårbarhedsskabende situationer.¹

I vores pædagogiske arbejde, og med børn i udsatte positioner, er vores grundlæggende tilgang at arbejde inkluderende og møde barnet anerkendende samt arbejde bevidst på, at møde barnet på dets hensigter. (Bent Madsen og Niels Krog)

Vores fokus er at møde barnet med passende udfordringer og positive forventninger i gode pædagogiske læringsmiljøer og i børnefællesskabet.

Vi har derfor fokus på inkluderende fællesskaber og pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter læring hos alle børn - også når børn er sårbarhedsskabende situationer.

Alle børn skal opleve sig som en betydningsfuld del af fællesskaber. Så derfor arbejder vi ud fra Bent Madsen forståelse om at voksne skal arbejde med differentierende fællesskaber, som er forskelligartet og matcher mangfoldigheden i børnegruppen. Den pædagogiske opgave er at arbejde med både individet og fællesskaberne.

Vi ved at legen har stor betydning for børns trivsel. Hvis børn ikke kan finde ind i legefællesskaber, er der risiko for at de ikke trives, og børn, der ikke er i trivsel, får svære ved at deltage i og udnytte et dagtilbuds læringsmiljøer.² Så derfor har det pædagogiske personale til opgave at anerkende legen og deltage i det legende samspil, som børn er optaget af at finde plads i og deltage i. Dette understøtter pædagogiske læringsmiljøer, der "tager udgangspunkt i børnenes perspektiv" (især for børn med svage legeevner)

Tegn til refleksion og justering af praksis i forhold til børn i udsatte positioner.

Vi ser medarbejdere, der har en inkluderende tilgang til børn, der er i en udsat position.

Vi ser medarbejdere, der skaber et udviklende- og læringsmiljø, hvor børn har ret til at være aktiv deltager.

Vi ser medarbejdere, der tager ansvar for læringsmiljøet.

Vi ser medarbejdere, der ser på barnet med et resourcesyn.

Vi ser medarbejdere, der både har fokus på børn der falder ud af fællesskabet, og på det fællesskab de falder ud af.

Vi ser medarbejdere, der arbejder systematisk med refleksion over vores tilgang til børnene og deres familie. Vi omtaler børn og familie i forståelsen af, at de "er i udsatte positioner".

Vi ser medarbejdere, der forstår det ikke kun handler om at opdage børns problemer, det handler også om at forstå hvad børn har barriere fyldt adgang til, det handler om at forstå hvordan vi kan ændre konteksten omkring barnet.

Praksisfortællinger:

Dagpleje:

¹ Kurt Bendix –Olsen "den styrkede pædagogisk læreplan - grundbog til dagtilbudspædagogik" Kap 8 side 109

² Hanne Hede Jørgensen - Den styrkede pædagogisk læreplan - grundbog til dagtilbudspædagogisk" Kap 3 side 41

To børn (A og R) står ude i sneen og leger et stykke fra mig. Et tredje barn (E), der lige er startet i dagplejen, står tæt på mig. Jeg spørger E om hun ikke vil hen og lege sammen med A og T i sneen. Det har hun ikke lyst til og svarer hurtig ”nej”. Forsigtigt tager jeg E i hånden og vi bevæger os stille ud og begynder at lege i sneen. Jeg former to snebolde, kaster den ene op i luften og giver den anden til E. Hun viser Interesse for snebolden, og tager straks mere sne op i hånden. De 2 andre børn A og R er kommet nærmere os, og begyndt at vise interesse for det E og jeg laver. De søger straks hen til os. De vil også gerne have en snebold, og til sidst leger alle 3 sammen i sneen.

Vuggestue:

L har en meget direkte og fysisk måde at kontakte både andre børn og voksne på. Når hun vil i kontakt med andre børn er hun meget fysisk tæt på dem og især deres ansigter og skuldre/hals – hun søger tydeligt deres øjenkontakt og siger meget højt og glad ”hej” eller deres navn. Samtidig vil hun meget gerne kramme og holde dem fast om skuldre og hals og giver ikke nemt slip igen. Hun vil gerne mærke dem på tøjet og gerne hive lidt i det. Ofte bliver det andet barn meget forskrækket, bliver væltet af L og begynder at græde i faldet. L reagerer ikke nævneværdigt på situationen – hun kan enten smile og grine videre, løber videre eller kigge undrende på det andet barns reaktion. Vi oplever, at de andre børn er begyndt at trække sig væk fra L og reagere med gråd og utrygt gestik mm, når L nærmer sig dem og vil i samspil.

Jeg italesætter både L’s og det andet barns følelser, hensigter og reaktioner. Hjælper dem med at se hinanden og vurderer, om samspillet kan reddes eller om de skal hjælpes videre til hver sin nye leg.

Jeg forsøger at gøre L interessant overfor de andre børn og italesætter hendes hensigter, lege og følelser mm overfor fællesskabet – så de andre børn ser hende i et andet lys – som én, der kunne være rar at indgå i et samspil med.

Børnehave:

A, E og B leger henne ved gyngerne, M kigger længe på dem og til sidst går hun hen og gynger med. Da hun er kommet op på gyngen, og har været der ca. 2 min. siger A ” kom vi gider ikke gyng med M mere”, de hopper af gyngen og går hen til rutsjebanen. M græder på gyngen, og E råber ” kommer du M?”, M bliver glad og løber op til dem. Da de har leget sammen 10 min og griner sammen, visker B og E sammen, og siger nu må du ikke være med i legen mere M, for vi skal lege i sandkassen og der kan kun være 3. De løber væk, og M begynder at græde. Da de når ned til sandkassen, kigger de 3 piger op på M og griner.

Jeg aftalte med de 4 piger, at vi i de næste 14 dage ikke måtte sige nej til hinanden, og altid skulle sige ja til at måtte være med i legen, og jeg måtte hellere ikke sige nej til at være med i legen. Det var de 4 piger med på, samt var det den samme gruppe, som lavede opgaver i fri for mobberi. Efter 4 dage hvor ingen havde sagt nej til hinanden, oplevede jeg at de 4 piger delte sig på kryds og tværs samt lege alle 4 sammen, uden de helt store konflikter.

Jeg spurgte M efter 14 dage om hun havde nogle venner, JA DA sagde hun, hvem? Det ved du jo godt, A, E og B. Jamen i kunne jo ikke lege sammen alle sammen, du blev jo ked af det, hvad er der sket? M, det hjalp da du sagde vi ikke måtte sige nej til hinanden, så nu har jeg altid nogen at lege med. Og hun griner.